

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E. D. i M. D.
przeciwko Szkole Podstawowej [...] w S.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 marca 2019 r.,
zażalenia powódek na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 27 sierpnia 2018 r., sygn. akt VI Pa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z 27 sierpnia 2018 r., VI WSC [...] odrzucił skargę kasacyjną E. D. i M. D. (skarżące, spadkobierczynie X. D. - powódki) od wyroku tego Sądu z 8 czerwca 2018 r., VI Pa [...].

Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że skarga kasacyjna została wniesiona w sprawie o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy, w której po śmierci powódki roszczenie o przywrócenie do pracy zostało zastąpione, zgodnie z zapatrywaniami wyrażonymi w postanowieniu Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2006 r., I PK 143/05 (OSNP 2006 nr 23-24, poz. 359), żądaniem zasądzenia odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia tytułem

niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy. Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że w sprawach z zakresu prawa pracy o roszczenia majątkowe (a taką sprawą jest sprawa o odszkodowanie zamiast przywrócenia do pracy), skarga kasacyjna przysługuje tylko, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza 10.000 zł. Wysokość dochodzonego roszczenia majątkowego, oddalonego wyrokiem Sądu drugiej instancji, wynosi 6.300 zł. Jest to kwota poniżej wartości przewidzianej w art. 398² § 1 k.p.c. Jednocześnie Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska pełnomocnika skarżących, zgodnie z którym wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o odszkodowanie z tytułu rozwiązania stosunku pracy z naruszeniem prawa odpowiada sumie wynagrodzenia za jeden rok.

Skarżące zaskarżyły postanowienie w całości zarzucając naruszenie: 1) art. 45 § 2 k.p., przez nielogiczność stanowiska Sądu drugiej instancji, który czyni powódkom zarzut z powodu zmiany powództwa o przywrócenie do pracy na odszkodowanie, gdy śmierć pierwotnej powódki uczyniła żądanie przywrócenia do pracy żądaniem niemożliwym; 2) art. 23¹ k.p.c., przez niezastosowanie, w sytuacji gdy skarżące weszły do procesu w miejsce zmarłej powódki i zmieniły roszczenia z przyczyn obiektywnych niezależnych od nich; 3) art. 19 § 1 k.p.c., przez błędne zastosowanie sprzeczne z zasadą równości wobec prawa w zakresie w jakim możliwość wniesienia skargi kasacyjnej została uzależniona od wysokich dochodów ze stosunku pracy, co stawia osoby zarabiające minimalną pensję w beznadziejnej sytuacji. Powódki wniosły o uchylenie postanowienia Sądu drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że zażalenie wniesiono na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od przedmiotu postępowania, gdyż w sprawach o roszczenia majątkowe przysługuje tylko, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza pewien próg. Rozpoznając zażalenie, Sąd Najwyższy weryfikuje zatem, czy sprawa została odpowiednio zakwalifikowana przez Sąd drugiej instancji do spraw, w których skarga kasacyjna przysługuje w zależności od

wartości przedmiotu zaskarżenia, ewentualnie czy wartość ta została prawidłowo ustalona przez Sąd drugiej instancji.

Przy takim zakresie kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia, całkowicie bezpodstawny jest zarzut naruszenia art. 45 § 2 k.p. W kwestii wpadkowej wywołanej odrzuceniem skargi kasacyjnej przepis ten nie znajduje zastosowania jako przepis prawa materialnego, który rozstrzyga o tym, z jakimi roszczeniami może wystąpić pracownik w przypadku rozwiązania z nim stosunku pracy z naruszeniem prawa.

Zarzut naruszenia art. 23¹ k.p.c. jest z kolei niezasadny, ponieważ art. 398² § 1 k.p.c. stanowi o wartości przedmiotu zaskarżenia, a nie wartości przedmiotu sporu (jak art. 23¹ k.p.c.). Na wartość przedmiotu zaskarżenia składa się zaś ta wartość, na jaką opiewa niezaspokojone wyrokiem Sądu drugiej instancji roszczenie pracownika wnoszącego skargę kasacyjną (jego następców prawnych). W sprawach o odszkodowanie za naruszające prawo rozwiązanie stosunku pracy wartość przedmiotu zaskarżenia w przypadku oddalenia powództwa odszkodowawczego przez Sąd drugiej instancji obejmuje wyłącznie wysokość odszkodowania dochodzonego przez pracownika (jego następców prawnych), a nie wartość przedmiotu sporu ustaloną zgodnie z art. 23¹ k.p.c.

Także zarzut naruszenia art. 19 § 1 k.p.c. jest bezpodstawny. Przypomnieć należy, że Konstytucja RP gwarantuje każdemu prawo do dwuinstancyjnego postępowania (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 października 2004 r., SK 23/02, OTK-A 2004 nr 9, poz. 89). Konstytucja nie wymaga natomiast zagwarantowania kontroli orzeczeń w postępowaniu kasacyjnym. Postępowanie kasacyjne jest postępowaniem szczególnym, gdyż nie ma na celu udzielenia (przede wszystkim) ochrony prawnej interesom jednostki, lecz zapewnienie jednolitości orzecznictwa sądowego oraz spójności wykładni stosowanego prawa (postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 26 czerwca 2001 r. i 28 listopada 2001 r., w sprawie o sygn. Ts 42/01, OTK 2001 nr 8, poz. 285 i OTK 2001 nr 8, poz. 286). Przekłada się to na ograniczenie dopuszczalności wnoszenia skarg kasacyjnych do spraw o dużym ciężarze gatunkowym z punktu widzenia interesu publicznego. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego przyjęto, że wyłączenie pewnych spraw spod kontroli kasacyjnej nie narusza prawa do sądu, mieści się też

w standardach prawa międzynarodowego, a kryterium wartości przedmiotu zaskarżenia może być konstytucyjnie dopuszczalnym kryterium uznania sprawy za sprawę mniejszej wagi. Nie dochodzi zatem także do naruszenia zasady równości, ponieważ w ramach kryterium różnicującego jakim jest wartość przedmiotu zaskarżenia, wszyscy znajdujący się poniżej i powyżej tego kryterium traktowani są tak samo. Każdy, którego sprawa dotyczy roszczeń majątkowych o wartości niższej od przewidzianego w art. 398² § 1 k.p.c. progu, nie może wnieść skargi kasacyjnej, jeżeli dochodzi od byłego pracodawcy jedynie odszkodowania. Kryterium wartości przedmiotu sporu jest kryterium jednoznacznym i transparentnym, a ponadto relatywnie szeroko stosowanym w postępowaniu cywilnym.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.